

ROLUL AUDITULUI INTERN ÎN PREVENIREA ȘI DETECTAREA FRAUDEI

Lilia DRAGOMIR,

dr. în econ., conferențiar universitar, Departamentul Finanțe și Bănci, Universitatea de Stat din Moldova

Vasile SECRIERU,

doctorand, Departamentul Finanțe și Bănci, Universitatea de Stat din Moldova

Ina DARII,

doctorandă, Departamentul Finanțe și Bănci, Universitatea de Stat din Moldova

ABSTRACT: Internal audit is an independent and objective activity that provides managers with insurance and advice, developed to improve the activity of the public entity. This is intended to help the public entity achieve its objectives, assessing through a systematic and methodical approach the financial management and control system, and providing recommendations for strengthening its effectiveness. The purpose of the internal audit is to provide advice and objective assurance on the effectiveness of the financial management and control system offering recommendations for improving it and activity of the public entity.

CUVINTE CHEIE: audit intern, fraudă, entitate, risc de fraudă, auditori interni.

Audit intern este o activitate independentă și obiectivă care le oferă managerilor asigurare și consultanță, desfășurată pentru a îmbunătăți activitatea entității publice. Aceasta are menirea să ajute entitatea publică în atingerea obiectivelor sale, evaluând printr-o abordare sistematică și metodică sistemul de management financiar și control și oferind recomandări pentru consolidarea eficacității acestuia [1].

Scopul auditului intern este acordarea consultanței și asigurarea obiectivă privind eficacitatea sistemului de management financiar și control, oferind recomandări pentru perfecționarea acestuia și contribuind la îmbunătățirea activității entității publice. Obiectul auditului intern cuprinde toate activitățile și procesele operaționale ale entității publice.

Activitatea de audit intern se bazează pe următoarele principii [1]:

- a) independență;
- b) integritate;
- c) obiectivitate;
- d) competență profesională;
- e) confidențialitate;
- f) respectarea standardelor profesionale.

Principiile fundamentale ale activității de audit intern se aplică în conformitate cu Codul etic al auditorului intern și cu Standardele naționale de audit intern.

Managerul entității publice organizează funcția de audit intern instituind o unitate de audit intern în structura organizațională a entității publice, dacă aceasta este organ central de specialitate al administrației publice sau autoritate a administrației publice locale de nivelul doi.

În tabelul de mai jos este prezentată analiza comparativă între auditul intern și controlul intern.

Tabelul 1. Analiza comparativă între auditul intern și controlul intern

Nr. d/o	Controlul intern	Auditul intern
1	Integrat organizației	Structură independentă
2	Proces continuu	Misiune planificată
3	În structura fiecărei funcții de conducere, o componentă a fiecărei activități	Funcție a conducerii entității

4	Organizat la fiecare nivel al managementului	Organizat la cel mai înalt nivel
5	Un ansamblu de instrumente, tehnici și proceduri puse în practică	Dă asigurări asupra funcționalității controlului intern pe baza unor standarde profesionale
6	Obiectivul de bază al auditului intern	Componenta cea mai înaltă a controlului intern
7	Obligat să elaboreze politici și proceduri pentru eliminarea riscurilor	Obligat să semnaleze eventualele disfuncționalități în evaluarea controlului intern
8	Urmărește aplicarea procedurilor în practică	Ajută entitatea auditată să-și atingă obiectivele
9	Face constatări, stabilește răspunderi și urmărește valorificarea constatărilor	Face constatări și emite recomandări și concluzii
10	Asemănător cu revizia	Total diferit de revizie
11	Evaluează mediul extern pentru că lumea se schimbă continuu	Evaluează mediul intern al entității și adaugă valoare muncii sale
12	Constatările controlului sunt acceptate prin lege de cei controlați	Recomandările auditorului, pot fi considerate cadouri, deși nu sunt percepute astfel întotdeauna
13	Constatările controlului sunt obligatorii	Recomandările auditorului sunt opționale
	Raportează șefului ierarhic, nu nivelului cel mai înalt al conducerii	Are linie proprie de raportare nivelului cel mai înalt al conducerii
15	O activitate permanentă prin necesitate de evaluare a riscurilor	Este o activitate periodică, planificată și aprobată anticipat
16	În sistemul de control intern	În sistemul de control intern, dar și în afara lui, fiind separat de blocul operațional de control intern
17	Privește întreaga organizație	Întreaga organizație privește la auditul intern

Sursa: [2, pag. 75]

Misiunea de audit intern reprezintă o lucrare temporară a auditorului. Ea este o sarcină, o activitate de evaluare specifică, executată de o persoană abilitată în condițiile legii – auditorul intern.

Misiunea de audit intern poate avea următoarele **obiective** [2, pag. 77]:

- ✓ asigurarea conformității procedurilor și operațiunilor cu normele legale – în cadrul auditului de regularitate;
- ✓ evaluarea stabilirii obiectivelor în concordanță cu sarcinile entității, evaluarea rezultatelor urmărite și examinarea impactului efectiv;
- ✓ evaluarea sistemelor de management și control intern – în cadrul auditului de sistem.

Consensul de opinii la care s-a ajuns privind rolul auditului intern în privința fraudei și neregulilor este că *rolul auditorilor nu este să investigheze fraudea, deși mulți se așteaptă exact la aceasta.*

Principalul rol al auditorului intern este să furnizeze recomandări și concluzii privind eficacitatea procesului pus în aplicare de management pentru a gestiona riscul de fraudă și în asumarea acestui rol.

Auditul intern poate:

- ✓ să investigheze cazurile de fraudă, recomandând instrumentele de control suplimentare și potrivite care pot fi necesare în viitor;
- ✓ să examineze instrumentele de control de prevenire a fraudei și procesele de detectare puse în practică cu managementul de linie;
- ✓ să facă recomandări necesare îmbunătățirii acestor procese;
- ✓ să pună la dispoziție cunoștințe de specialitate și abilități specifice necesare unei investigații;
- ✓ să mențină legătura cu echipa de intervenție;
- ✓ să dețină cunoștințe suficiente pentru detectarea indicatorilor fraudei, etc..

Auditul intern prin activitățile sale urmărește în comportamentul nivelurilor de management „o luare de poziție privind fraudă“, respectiv „să dea tonul de la vîrf că aceasta nu va fi tolerată“ și că organizația este angajată în prevenirea și detectarea fraudei, iar cei care o vor comite vor fi acționați în justiție.

Responsabilitatea primară privind prevenirea, detectarea și investigarea fraudei revine conducerii entității, care trebuie să gestioneze și riscul de fraudă, avînd o serie de atribuții:

- ✓ adoptarea unei politici, a unei strategii la nivel de entitate publică privind toleranța la fraudă;
- ✓ elaborarea planurilor de acțiune prin care se stabilesc responsabilitățile și măsurile de reducere a riscului de fraudă;
- ✓ revizuirea politicii, a strategiei de reducere a riscului de fraudă și a planului de acțiune;
- ✓ elaborarea unui plan de răspuns care să definească exact etapele ce trebuie urmate în cazul în care o fraudă a fost raportată sau detectată;
- ✓ promovarea unei etici, a unor principii etice adecvate la nivel de entitate;
- ✓ gestionarea riscurilor asociate activitatilor/sistemelor/programele din entitate, care să includă și riscul de fraudă;
- ✓ proiectarea și menținerea unui sistem de control adecvat și eficace la un cost rezonabil, care să contribuie la prevenirea riscului de fraudă;
- ✓ organizarea unui audit intern adecvat și eficace;
- ✓ informarea autorităților competente privind fraudele majore.

Din aceste considerente, conducerea structurilor organizatorice ale entităților publice răspunde de gestionarea, controlarea, raportarea și luarea de măsuri privind riscul de fraudă, inclusiv prin:

- stabilirea procedurilor necesare prevenirii și detectării fraudei;
- punerea în aplicare a unor instrumente de control adecvate prevenirii fraudei;
- rezolvarea eficace a problemelor semnalate de personalul entității, inclusiv luarea măsurilor necesare soluționării unor activități frauduloase raportate sau suspectate;
- implicarea organelor judiciare competente, atunci cînd se consideră necesară.

Auditorii interni din cadrul entității au responsabilități în legătură cu fraudă, cu ocazia derulării misiunilor de audit intern prin care oferă managementului general consiliere sau dau o asigurare privind funcționalitatea sistemului de control managerial, elaborat și implementat de acesta, pentru gestionarea riscurilor. Auditorii interni se achită de aceste responsabilități prin formularea de recomandări care să ajute entitatea să-și îndeplinească funcțiile cu eficacitate.

Bibliografie:

1. Legea Nr. 229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern (cu modificări și completări). În Monitorul Oficial Nr. 231-234 din 26.11.2010.
2. Secrieru A., Dragomir (Rotaru) L. *GIDUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE. Managementul finanțelor publice locale*. Chișinău: S. n., 2016 (Tipogr. “Bons Offices”). - 88 p.